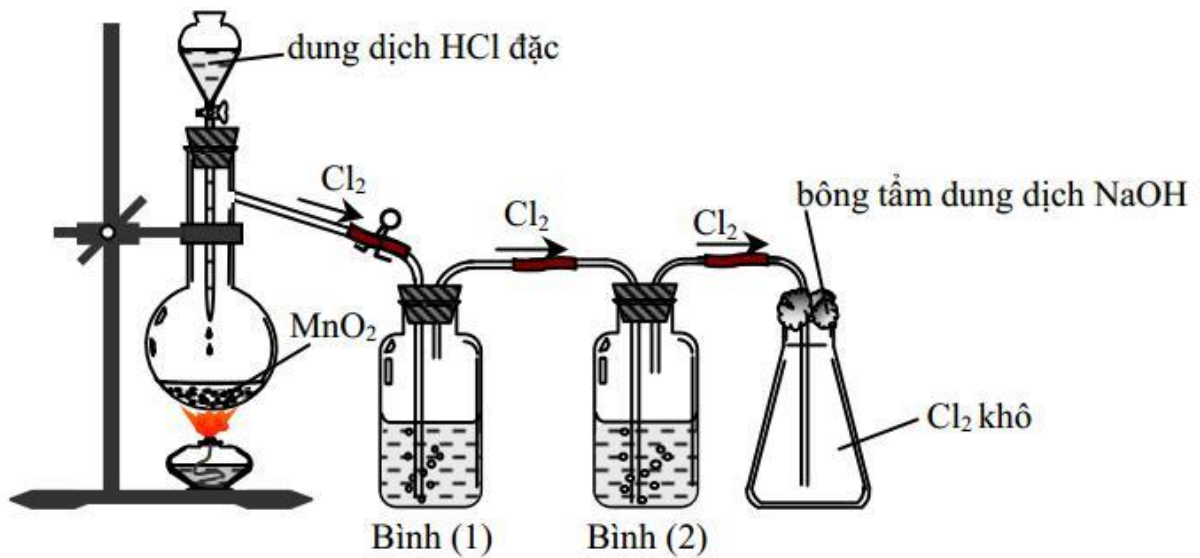

CHUYÊN ĐỀ HÌNH VẼ THÍ NGHIỆM 10

BÀI TẬP HÌNH VẼ THÍ NGHIỆM

A. LƯU Ý CHUNG

I. Về dụng cụ và hóa chất

Trong bất kì hình vẽ nào ở SGK cần chú ý một số điểm sau:

- Hóa chất sử dụng là những chất gì? Hóa chất có tác dụng gì?
- Dụng cụ lắp đặt: Nằm nghiêng hay ngang? Vai trò của nó trong bộ thí nghiệm? Phản ứng xảy ra trong dụng cụ chứa hóa chất là gì?
- **Điều kiện phản ứng**: Đặc, loãng, rắn, có cần đun nóng hay không?
- Thu khí bằng cách nào...

II. Điều chế một số chất khí trong phòng thí nghiệm Chất lỏng + Chất rắn

Khí	Chất phản ứng		Phương trình phản ứng
	Chất lỏng	Chất rắn	
H ₂	dd HCl, dd H ₂ SO ₄ loãng	Zn, Fe...	$Zn + H_2SO_4 \text{ (loãng)} \rightarrow ZnSO_4 + H_2$
CO ₂	dd HCl	CaCO ₃	$2HCl + CaCO_3 \rightarrow CaCl_2 + CO_2 + H_2O$
C ₂ H ₂	H ₂ O	CaC ₂	$2H_2O + CaC_2 \rightarrow C_2H_2 + Ca(OH)_2$
	dd HCl đặc	KMnO ₄	$16HCl \text{ (đặc)} + 2KMnO_4 \text{ (rắn)} \xrightarrow{t^\circ} 2MnCl_2 + 5Cl_2 + 2KCl + 8H_2O$
HCl	dd H ₂ SO ₄ đặc	NaCl	$NaCl \text{ (rắn)} + H_2SO_4 \text{ (đặc)} \xrightarrow{t^\circ} NaHSO_4 + HCl$
O ₂	dd H ₂ O ₂	MnO ₂ (xt)	$2H_2O_2 \xrightarrow{MnO_2 \text{ xt}} O_2 + 2H_2O$
H ₂ S	dd HCl	FeS	$2HCl + FeS \rightarrow FeCl_2 + H_2S$
SO ₂	dd H ₂ SO ₄	Na ₂ SO ₃	$H_2SO_4 + Na_2SO_3 \text{ (rắn)} \xrightarrow{t^\circ} Na_2SO_4 + SO_2 + H_2O$
HNO ₃	dd H ₂ SO ₄ đặc	NaNO ₃	$H_2SO_4 + NaNO_3 \xrightarrow{t^\circ} HNO_3 + NaHSO_4$

Chất lỏng + Chất lỏng

Khí	Chất phản ứng		Phương trình phản ứng
	Chất lỏng	Chất lỏng	
N ₂	dd NH ₄ Cl bão hòa	dd NaNO ₂ bão hòa	$NH_4Cl + NaNO_2 \xrightarrow{t^\circ} N_2 + NaCl + 2H_2O$
CO	HCOOH	H ₂ SO ₄ đặc	$HCOOH \xrightarrow{H_2S \text{ đặc, } O_4, t^\circ} CO + H_2O$
C ₂ H ₄	C ₂ H ₅ OH	H ₂ SO ₄ đặc, xt	$C_2H_5OH \xrightarrow{H_2S \text{ đặc, } O_4, 170^\circ C} CH_2=CH_2 + H_2O$

Chất rắn + Chất rắn (ống nghiệm chứa hóa chất nằm ngang, miệng hơi chúc xuống)

Khí	Chất phản ứng		Phương trình phản ứng
	Chất rắn	Chất rắn	
O ₂	KClO ₃	MnO ₂ xt	$2\text{KClO}_3 \xrightarrow[\text{,MnO}_2]{\text{xt}} 3\text{O}_2 + 2\text{KCl}$
	KMnO ₄		$2\text{KMnO}_4 \xrightarrow{\text{t}^\circ} \text{O}_2 + \text{K}_2\text{MnO}_4 + \text{MnO}_2$
		hoặc NaOH	CaO, t°
CH ₄	CH ₃ COONa	NaOH/CaO (vôi tôi xút)	$\text{CH}_3\text{COONa} + \text{NaOH} \xrightarrow{\text{CaO, t}^\circ} \text{CH}_4 + \text{Na}_2\text{CO}_3$

III. Cách thu khí.

Phải nắm vững tính chất vật lý (tính tan và tỉ khối) để áp dụng phương pháp thu khí đúng.

- Thu theo **phương pháp đẩy không khí**:

+ Khí không phản ứng với oxi của không khí.

+ Nặng hơn hoặc nhẹ hơn không khí (CO₂, SO₂, Cl₂, H₂, NH₃...). Úp ống thu? Ngửa ống thu?

- Thu theo **phương pháp đẩy nước**:

+ Khí ít tan trong nước. (H₂, O₂, CO₂, N₂, CH₄, C₂H₄, C₂H₂...).

- Các khí tan nhiều trong nước (khí HCl, khí NH₃):

+ Ở 20°C, 1 thể tích nước hòa tan tới gần 500 thể tích khí **hidro clorua**.

+ Ở điều kiện thường, 1 lít nước hòa tan khoảng 800 lít khí **amoniac**.

Lưu ý: SO₂ là khí tan nhiều trong nước chứ không giống như CO₂ đâu.

IV. Làm khô khí

Nguyên tắc chọn chất làm khô

Giữ được nước và không có phản ứng với chất cần làm khô.

- Các chất làm khô: H_2SO_4 đặc, P_2O_5 , CaO (vôi sống, mới nung), CuSO_4 (khan, màu trắng), CaCl_2 (khan), NaOH , KOH (rắn hoặc dung dịch đậm đặc).

- Các khí: H_2 , Cl_2 , HCl , HBr , HI , O_2 , SO_2 , H_2S , N_2 , NH_3 , CO_2 , C_2H_4 , C_2H_2 ...

+ Không làm khô được khí NH_3 (tính bazơ),

+ Không làm khô được khí HBr , HI (tính khử).

+ H_2SO_4 đặc làm khô được khí Cl_2 , O_2 , SO_2 , N_2 , CO_2 ...

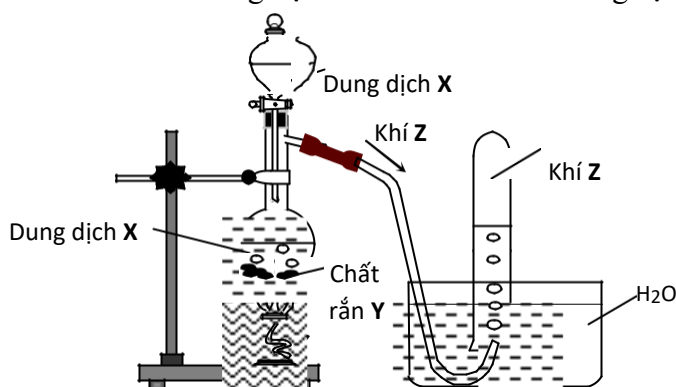
• CaO (vôi sống), NaOH , KOH (rắn) (tính bazơ):

+ Không làm khô được khí CO_2 , SO_2 (oxit axit), Cl_2 (có phản ứng).

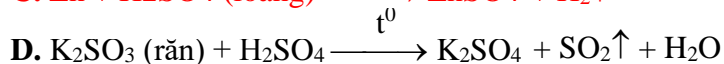
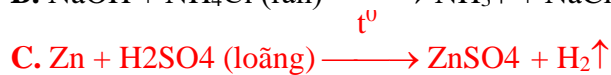
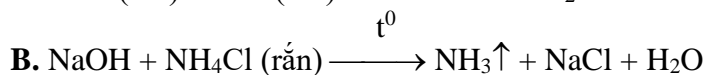
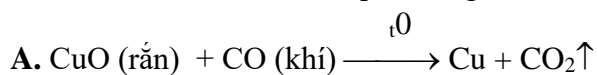
+ Làm khô được khí NH_3 , H_2 , O_2 , N_2 ...

B. BÀI TẬP VẬN DỤNG

Câu 1: Cho hình vẽ mô tả thí nghiệm điều chế khí Z từ dung dịch X và chất rắn Y:

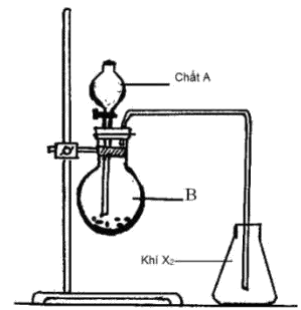

Hình vẽ trên minh họa cho phản ứng nào sau đây ?

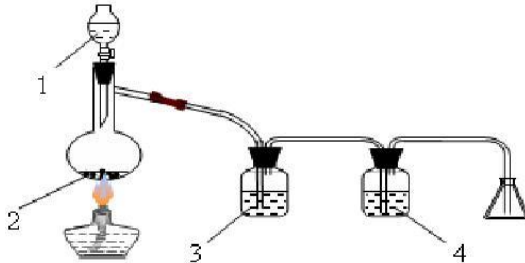

Câu 2: Cho hình thí nghiệm sau: chất B và chất X tương ứng lần lượt là:

- A. KClO_3 và O_2
- B. MnO_2 và Cl_2
- C. **Zn và H_2**
- D. $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ và C_2H_4

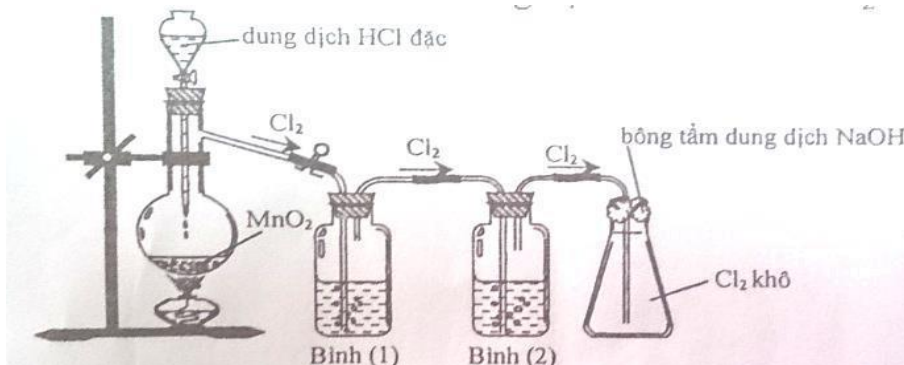
Câu 3: Cho biết bộ thí nghiệm điều chế Clorine trong phòng thí nghiệm:

Hãy cho biết hóa chất đựng trong mỗi bình tương ứng lần lượt là:

- A. **dd HCl, MnO_2 rắn, dd NaCl, dd H_2SO_4 đặc**
- B. dd NaCl, MnO_2 rắn, dd HCl, dd H_2SO_4 đặc
- C. dd HCl, dung dịch KMnO_4 , dd H_2SO_4 đặc, dd NaCl
- D. dd H_2SO_4 đặc, dd KMnO_4 , dd HCl, dd NaCl

Câu 4: Cho hình vẽ mô tả thí nghiệm điều chế khí Cl_2 từ MnO_2 và dung dịch HCl:

Khí Cl_2 sinh ra thường lẫn hơi nước và hiđro clorua. Để thu được khí Cl_2 khô thì bình (1) và bình (2) lần lượt đựng

- A. dung dịch NaOH và dung dịch H_2SO_4 đặc.
- B. dung dịch H_2SO_4 đặc và dung dịch NaCl.
- C. dung dịch H_2SO_4 đặc và dung dịch AgNO_3 .
- D. **dung dịch NaCl và dung dịch H_2SO_4 đặc.**

Câu 5: Cho sơ đồ điều chế khí Cl_2 trong phòng thí nghiệm từ MnO_2 và dung dịch HCl đặc (như hình vẽ bên). Nếu không dùng đèn cồn thì có thể thay MnO_2 bằng hóa chất nào (các dụng cụ và hóa chất khác không thay đổi) sau đây?